Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 28.

Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Lindås

Emne: Drykk til maten til kvardags.

Bygdelag:

Oppskr. av: Anders Spjeldnes.

Gard: Spjeldnes

(adresse): Lindås

G.nr. 87 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Mjølk.

1) Bruk av mjølk i hushaldet her minka mykje etter etter eins fekk meieri.

2) Ja i slekam min var mjølk brukt som leskedrykk gamalt, helst søt.

3) Gamalt hadde ein ei drikkekanna med lok standande i stova. I den var det alltid "blandedrikka": vatten og søt myse. Dinna kanna tok frålag ei 10 l. Alle drakk direkte av kanna. Folk drakk mykje meir fyrr enn no, truleg av al saltmaten, salt sild og fisk, som dei åt meir av den tid.

Øl.

4) Som kvardagsdrykk var øl ikkje brukt her utan i onnarne og når ein hadde stor arbeid fyrr seg og hadde leigefolk. Ein bryggja då til dette arbeide, og det var helde fyrr skam ikkje å ha øl til slikt arbeid. Serleg då når ein hadde husbygg fyrr seg. Til jola bryggja alle å seia tå. Sa bryggja det vardt drukke ein spissel til maten til kvardags.

5999

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Kaffi

5) Fyrr 100 år sidan var kaffi berre kjendt av mannen her i bygdi av bøndene.

6) Som kvardagsdrykk kom han fyrst i bruk kring 70 åri.

7) Til dagleg drikk ein kaffi no til frukost, ettermiddagskaffi (nonsåbit) og til mange og til kvelds gjerne og.

8) Kaffi vart laga soleis: Ein hadde malen kaffi med i kokande vatten og let han so koka nokre minutter, tok so kjelen av og let han klåra seg ei grann, og so var han ferdig. Klårskinn og slikt, var ikkje brukt gamalt. Salt i kaffien var alder brukt her, men i Sunnfjord var det brukt. Fyrr mora skuld spå ein av og til i kaffigrut, men noko regel å spå etter har ein ikkje, det eg veit.

9) Til kvardags var det ikkje bruka sukker til kaffien, det var berre til framandfolk og gjester, og so ein heile gong til husets folk ein liten bete fram vegen. Det var kandis det fyrste eg minnes, sidan var det fleire sorter: Toppsukker, platesukker, brunsukker m.fl. og strøsukker. No er det vanleg med sukker til kaffien både helg og vyrka. Alt sukker var kjøpt ferdig til bruk, slik det
10) var. Til kvardags bruka ein mest mjølk i kaffien, men til helgarne er det fløite. Noko anna i kaffien kjenner eg ikkje.

Te.

11) Ein brukar gjerne te til kveldsmat. Han kom ei grann i bruk i 90 åri, men noko "[illegible]" drikk er han ikkje på [illegible] her.

5999

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

II.

Emnemno. 28.

Drykk til maten til kvardags.

Te.

11) [illegible]. Ein laga stundom te av Hyllerblomar, men det var helst til folk som var forkjøla då denne te'en var sveittedrivande.

Brennevin.

12) Brennevin til kvardags var på jamnan ikkje brukt her utan ved ekstra arbeid t.d. husabygging. Arbeidsfolki fekk då gjerne ein dram ell so um morgon, elles gjekk det mest på øl.

13) Bayerøl, Vørterøl, Brus o.l. vart ikkje brukt til kvardags her, og heller ikkje nemnande til helgarne.

5999

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING